

**Кыргыз Республикасынын Коомчулукту
өнүктүрүү жана инвестициялоо агентствосу**

**“Коомдоштуктардын демилгеси боюнча
улуттук долбоор”**

4-ТЕМА

**ПРОДУКЦИЯНЫН ДИЗАЙНЫ,
ТАҢГАКТОО ЖАНА БРЕНДИ**

КИРИШҮҮ

Бул бөлүм «Бир Айыл Бир Продукт» (БАБП) ыкмасын колдонуу аркылуу жергиликтүү экономиканы өнүктүрүүгө жана айыл жергесиндеги ишкердикти колдоого багытталган методикалык колдонмонун бөлүгү болуп саналат. Колдонмо Коомдоштуктардын демилгеси боюнча улуттук долбоордун (НПИС) алкагында «Бир Айыл Бир Продукт» коомдук бирикмесинин эксперттери тарабынан даярдалган.

Колдонмонун бул бешинчи бөлүмү БАБП продукциясынын дизайнына, таңгактоосуна жана брендин түзүүгө арналган.

БАБП системасында продукциянын сапаты гана эмес, анын сырткы көрүнүшү да чоң мааниге ээ. Көп учурда сатып алуучу продуктту биринчи жолу анын таңгактоосуна жана дизайнына карап тандайт. Ошондуктан продукциянын таңгактоосу сатып алуучуга продукт жөнүндө биринчи таасирди жаратат.

Жакшы дизайн жана туура таңгактоо продукцияны коргоп гана койбостон, аны рынокто айырмалап көрсөтөт. Таңгактоо сатып алуучуга продукт жөнүндө маанилүү маалымат берет жана бреннди таанытууга жардам берет.

БАБП концепциясында продукт жөн гана товар эмес. Ал белгилүү бир айылдын, жергиликтүү салттын жана коомдоштуктун өзгөчөлүгүн чагылдырат. Ошондуктан продукциянын дизайны жана бренди анын тарыхын, келип чыккан жерин жана уникалдуулугун көрсөтүшү керек.

Туура иштелип чыккан бренд жана сапаттуу таңгактоо продукциянын рынокто атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатат, сатып алуучулардын ишенимин бекемдейт жана продукциянын баалуулугун арттырат.

4-БӨЛҮМ. ПРОДУКЦИЯНЫН ДИЗАЙНЫ, ТАҢГАКТОО ЖАНА БРЕНДИ

Продукт иштелип чыгып, өндүрүш уюштурулгандан кийин кийинки маанилүү кадам — продукцияны сатууга даярдоо болуп саналат. Кээде сапаттуу продукт да рынокто туура көрсөтүлбөсө жакшы сатылбай калышы мүмкүн.

Сатып алуучу биринчи кезекте продукттун таңгактоосун жана сырткы көрүнүшүн көрөт, андан кийин гана сатып алуу чечимин кабыл алат. Ошондуктан таңгактоонун дизайны жана бренд түзүү БАБП продукциясын рынокто илгерилетүүдө маанилүү роль ойнойт.

Жергиликтүү өндүрүүчүлөр үчүн таңгактоо бир нече милдетти аткарат:

- продуктту сактоо жана ташуу учурунда коргойт
- сатып алуучуга продукт тууралуу маалымат берет
- сапат тууралуу биринчи таасирди жаратат
- текчедеги башка товарлардан айырмалап көрсөтөт

Туура иштелип чыккан таңгактоо жана бренд жергиликтүү продукттарга айыл аймагынан тышкары рынокторго чыгууга жана шаардык рынокто атаандашууга жардам берет.

4.1 Продукт сатууда таңгактоонун ролу

Таңгактоо — бул продуктту сактоо үчүн гана каражат эмес. Ал сатуунун маанилүү инструменти болуп саналат.

Сатып алуучу текчеде турган продуктту көргөндө, чечим кабыл алуу үчүн бир нече секунд гана убакыт коротот. Дал ошол учурда таңгактоо продуктту көрсөтүп, сатып алуучуга анын эмне экенин түшүнүүгө жардам берет.

Жакшы таңгактоо сатып алуучуга төмөнкүлөргө жардам берет:

- бул кандай продукт экенин тез түшүнүүгө
- анын артыкчылыктарын көрүүгө
- продукциянын сапатына ишенүүгө
- сатып алуу чечимин кабыл алууга

БАБП продукциясы үчүн таңгактоо ошондой эле анын жергиликтүү келип чыгышын жана уникалдуулугун көрсөтүүгө жардам берет.

Мисалы, сатып алуучулар көбүнчө төмөнкү маалыматтар көрсөтүлгөн продукттарга көңүл бурушат:

- продукттун келип чыккан аймагы
- жергиликтүү чийки зат колдонулгандыгы
- салттуу өндүрүш ыкмасы

Ошентип, таңгактоо жергиликтүү продуктту илгерилетүүнүн маанилүү куралы болуп калат.

4.2 Таңгактоо дизайнынын негиздери

Таңгактоонун дизайны жөнөкөй, түшүнүктүү жана сатып алуучу үчүн жагымдуу болушу керек. Анын негизги максаты — продуктту көзгө көрүнүктүү кылып, сатып алуучуда ишеним жаратуу.

Дизайн иштеп чыгууда бир нече негизги принциптерди эске алуу маанилүү.

Жөнөкөйлүк жана түшүнүктүүлүк

Сатып алуучу дароо бул кандай продукт экенин түшүнүшү керек. Таңгактоодо төмөнкү маалыматтар так көрүнүшү керек:

- продукттун аталышы
- продукттун түрү
- негизги өзгөчөлүктөрү

Өтө татаал дизайн сатып алуучуну чаташтырып, продуктка болгон кызыгууну азайтышы мүмкүн.

Окууга жеңил болуу

Бардык жазуулар оңой окулушу керек. Шрифт жетиштүү чоң болуп, сатып алуучу продукттун аталышын жана негизги маалыматтарын тез окуй алышы керек.

Продуктка шайкеш келүү

Дизайн продукттун мүнөзүн чагылдырышы керек. Мисалы:

- табигый продукттар көбүнчө жумшак жана табигый түстөрдү колдонушат
- салттуу продукттар улуттук орнамент элементтерин камтышы мүмкүн
- заманбап продукттар минималисттик дизайнга ээ болушу мүмкүн

Таңгактоонун ыңгайлуулугу

Таңгактоо сактоо, ташуу жана колдонуу үчүн ыңгайлуу болушу керек. Мисалы:

- таңгактоо оңой ачылышы керек
- продуктту сактоо ыңгайлуу болушу керек
- таңгактоо продуктту бузулуудан коргошу керек

Жакшы таңгактоону текшерүү үчүн чек-лист

Продукт чыгарылардан мурда таңгактоону төмөнкү суроолор боюнча текшерүү сунушталат. Эгер көпчүлүк суроолорго «ооба» деп жооп берилсе, анда таңгактоо туура иштелип чыккан.

Суроо	Ооба / Жок
Продукттун аталышы жакшы көрүнүп турабы?	
Сатып алуучу бул кандай продукт экенин дароо түшүнөбү?	
Шрифт оңой окулабы?	
Продукттун келип чыккан жери көрсөтүлгөнбү?	
Таңгактоо продуктту коргойбу?	
Таңгактоо сактоо үчүн ыңгайлуубу?	

4.3 Таңгактагы маалымат жана маркировка талаптары

Таңгакта продукт тууралуу милдеттүү маалымат көрсөтүлүшү керек. Бул маалымат сатып алуучуга продукттун курамын жана колдонуу шарттарын түшүнүүгө жардам берет.

Маркировканын негизги элементтери төмөнкүлөрдү камтыйт:

- продукттун аталышы
- продукттун курамы
- салмагы же көлөмү
- өндүрүлгөн күнү
- жарактуулук мөөнөтү
- сактоо шарттары

- өндүрүүчү тууралуу маалымат

Бул маалыматтар сатып алуучуга **туура тандоо жасоого** жардам берет жана продукцияга болгон ишенимди жогорулатат.

Азык-түлүк продукциясы үчүн өзгөчө төмөнкү маалыматтарды көрсөтүү маанилүү:

- продукттун ингредиенттери
- мүмкүн болгон аллергиялар
- сактоо шарттары

Туура маркировка продукцияны **ири рынокторго чыгарууну жеңилдетет** жана соода талаптарына жооп берүүгө жардам берет.

Этикетканын структурасынын практикалык мисалы

Элемент	Мисал
Продукттин аталышы	Өрүк вареньеси
Сүрөттөмө	Жергиликтүү өрүктөн жасалган табигый варенье
Салмагы	250 г
Өндүрүлгөн күнү	15.07.2026
Жарактуулук мөөнөтү	12 ай
Өндүрүүчү	«Айыл даамы» өндүрүш тобу
Өндүрүш жери	Нарын облусу

4.4 Жергиликтүү продукттун брендин түзүү

Бренд — бул продукттун аталышы же логотиби гана эмес. Бренд сатып алуучунун аң-сезиминде продукт тууралуу белгилүү бир образды түзөт.

Сатып алуучу тааныш бреннди көргөндө, ал продукттун сапаты жана келип чыгышы тууралуу белгилүү бир күтүүгө ээ болот.

БАБП продукциясы үчүн бренд өзгөчө маанилүү. Себеби ал жергиликтүү продукттарды рыноктогу көптөгөн башка товарлардын арасынан айырмалап көрсөтүүгө жардам берет.

Жергиликтүү продукттун бренди төмөнкү элементтерди камтышы мүмкүн:

- продукттун же өндүрүш тобунун аталышы
- логотип
- продукттун келип чыгыш тарыхы
- өндүрүш жүргүзүлгөн аймак менен байланыш

Мисалы, бренд төмөнкү өзгөчөлүктөрдү баса белгилеши мүмкүн:

- аймактын табигый өзгөчөлүктөрү
- өндүрүштүн салттуу ыкмалары
- жергиликтүү чийки заттын колдонулушу

Мындай маалымат продуктту сатып алуучулар үчүн **уникалдуу жана кызыктуу** кылат.

Бренд түзүүнүн жөнөкөй модели

Өндүрүш топтору бренди бир нече кадам аркылуу түзө алышат.

Кадам	Суроо
Продуктту аныктоо	Биздин продукт эмнеси менен өзгөчө?
Аймак менен байланыш	Биздин аймак эмнеси менен белгилүү?
Аталыш жана образ	Продуктту кандай атаганга болот?

Визуалдык стиль

Кайсы түстөр жана символдор продуктту чагылдырат?

Бренддин негизги элементтери

Элемент	Түшүндүрмө
Бренддин аталышы	продуктун уникалдуу аталышы
Логотип	бренддин графикалык белгиси
Бренддин түстөрү	таанымал түстөр топтому
Бренддин тарыхы	продуктун келип чыгышы
Бренддин баалуулуктары	табигыйлык, салт, сапат

Таңгактоодо көп кездешкен каталар

Ката	Эмне үчүн бул көйгөй
өтө көп текст	сатып алуучу көп текстти окубайт
өтө майда шрифт	маалыматты окуу кыйын болот
түшүнүксүз аталыш	сатып алуучу продуктту түшүнбөйт
өндүрүүчү тууралуу маалыматтын жоктугу	ишеним азаят
алсыз таңгак	продукт бузулушу мүмкүн

Эмне үчүн бренд жергиликтүү продукттар үчүн маанилүү

Күчтүү бренд төмөнкүлөргө жардам берет:

- ✓ продуктун таанымалдыгын жогорулатууга
- ✓ сатып алуучулардын ишенимин бекемдөөгө
- ✓ атаандаштардан айырмаланууга
- ✓ сатуу көлөмүн көбөйтүүгө

Эгер бренд аймак жана жергиликтүү салттар менен байланышса, ал аймактын **маданий өзгөчөлүгүнүн бир бөлүгүнө** айланып калат.

Таңгактоо, дизайн жана бренд БАБП продукциясын рынокто илгерилетүүдө маанилүү роль ойнойт. Алар продуктту көзгө көрүнүктүү кылууга, сатып алуучулардын ишенимин бекемдөөгө жана анын жергиликтүү өзгөчөлүгүн көрсөтүүгө жардам берет.

Туура иштелип чыккан таңгактоо жана бренд жергиликтүү өндүрүүчүлөргө продукциясын **жергиликтүү рынокто гана эмес, аймактан тышкаркы рыноктордо да** ийгиликтүү сунуштоого мүмкүнчүлүк берет.